

Raadsvoorstel

Onderwerp

Subsidieregeling afkoppelen hemelwater en aanleg groene daken

Begrotingswijziging

n.v.t.

Portefeuillehouder

L.J. van Dort

Organisatie onderdeel

team Buiten

E-mail opsteller

erik.broeke@stichtsevecht.nl

Telefoonnummer opsteller

0346254334

Registratie nummer

Z/18/146033-VB/19/94452

1 Aan de gemeenteraad

1.1 Voorgesteld Besluit

1. De Subsidieregeling afkoppelen hemelwater en aanleg groene daken vast te stellen.
2. De kosten van 75.000 voor deze subsidieregeling te dekken binnen het taakveld riolering.

1.2 Samenvatting

Het veranderende klimaat vraagt om aanpassing van de buitenruimte tegen overlast en schade door extreme neerslag. Overlast en schade ontstaan als het rioleringssysteem de hoeveelheid gevallen/vallend water niet aan kan. De gemeente zorgt bij rioolvervangning voor een dubbel rioleringssysteem (vuil water -/- hemelwater). Deze subsidieregeling wordt vastgesteld om te stimuleren dat inwoners hun dakafvoeren afkoppelen van het vuilwaterriool. Dat is nodig om de kans op overlast en watervervuiling verder te verkleinen. De gemeenteraad wordt voorgesteld om de subsidiebijdrage te dekken uit bestaande middelen uit het taakveld riolering en dit te verwerken bij het opstellen van de begroting 2020.

1.3 Bijlagen

Geen.

1.4 Doel en beoogd maatschappelijk effect

Het klimaat verandert en we moeten de buitenruimte aanpassen tegen overlast en schade door extreme neerslag (adaptatie). Overlast en schade ontstaan als het rioleringsstelsel in combinatie met het oppervlaktewater de hoeveelheid gevallen/vallend water niet aan kan. De gemeente zorgt hierbij voor planmatige aanpassing van de openbare buitenruimte. Hierbij wordt ervoor gezorgd dat er meer water in de bodem kan worden opgenomen (meer groen of waterdoorlatende verharding) en dat er tijdelijk water op straat kan staan zonder dat dat schade veroorzaakt aan panden of voorzieningen. Aanvullend zijn aanpassingen van de particuliere buitenruimte nodig. Het regenwater dat valt op daken en op de overwegend verharde tuinen wordt namelijk snel afgevoerd naar de straat of de riolering. Daar draagt dit water dan bij aan het overbelast raken van het systeem met overlast en soms schade als gevolg. Een belangrijke maatregel die particuliere eigenaren en bedrijven kunnen nemen is het loskoppelen van de dakafvoer van het vuilwaterriool. Dit helpt voorkomen dat:

- het vuilwaterriool overbelast raakt bij extreme regenval en niet meer functioneert;
- het vuile water via overstortvoorzieningen vanuit putten op straat, of zelfs inpandig, uit het rioleringsstelsel stroomt.

Het loskoppelen van de dakwaterafvoer van het vuilwaterriool wordt 'afkoppelen' genoemd. Met de voorgestelde subsidieregeling en de bijbehorende communicatie en informatie worden inwoners bewust gemaakt van het belang en wordt afkoppelen gestimuleerd.

1.5 Relatie met bestaand beleid en regelgeving

De Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater gemeente Stichtse Vecht 2016 (verder: Hemelwaterverordening) is door de gemeenteraad vastgesteld. De essentie van deze verordening is te bepalen op welke wijze hemelwater (regen en smeltwater) en grondwater dienen te worden afgevoerd van een particulier perceel naar de openbare ruimte. De verordening voorziet in de mogelijkheid om per gebied een verbod uit te vaardigen om hemelwater en grondwater af te voeren samen met huishoudelijk afvalwater via het gemeentelijk vuilwaterriool. De gemeente Stichtse Vecht heeft nog geen gebieden aangewezen i.h.k.v. deze verordening.

In het land hebben meerdere gemeenten deze verordening toegepast door gebieden formeel aan te wijzen waar de regels vanaf dat moment gelden. Deze toepassing heeft in alle gevallen tot veel weerstand geleid. Huiseigenaren en verhuurders worden verplicht kosten te maken voor het afkoppelen, terwijl het belang niet wordt gezien of niet volledig wordt onderschreven en men er niets voor 'terug krijgt'. Rioolbeheerders gaven ook aan dat de verplichte afkoppeling nauwelijks te controleren is.

Thans wordt voorgesteld om voorsnog de genoemde verordening niet toe te passen. Het verbod op het afvoeren van hemelwater via het vuilwaterriool wordt dus niet uitgevaardigd. Daarvoor in de plaats wordt voorgesteld om inwoners en bedrijven te stimuleren om vrijwillig af te koppelen. Geadviseerd wordt om de Hemelwaterverordening niet in te trekken, zodat het college, indien de vrijwillige deelname sterk achter blijft bij de verwachtingen, alsnog gebieden kan aanwijzen om daarbinnen het afkoppelen van grond- en hemelwater te verplichten. Wij verwachten dat wij drie jaar na de datum van openstelling van de subsidieregeling voldoende beeld hebben om uw raad te kunnen adviseren over het handhaven of intrekken van de Hemelwaterverordening

Het stimuleren van het vrijwillig afkoppelen wordt in praktijk gebracht door een informatiecampagne gekoppeld aan een subsidieregeling. Eén van de manieren waarop je kan afkoppelen is een dak met een vegetatiedek, een zogenaamd groen dak. Voorgesteld om voor groene daken in de regeling een apart tarief op te nemen. In het GRP 2017-2021 is afkoppelen als een belangrijke maatregel toegelicht. Bij alle rioolvervangingen wordt in principe een dubbel systeem aangelegd, één voor vuil water en één voor hemelwater. Voor optimaal effect dienen particulieren en bedrijven hun dakafvoeren zoveel mogelijk aan te sluiten op het hemelwater systeem.

1.6 Argumenten

Argumenten voor afkoppelen zijn:

- het draagt bij aan de reductie van overstorten van afvalwater naar het oppervlaktewater;
- minder overstorten van afvalwater is gunstig voor de waterkwaliteit en de volksgezondheid;
- het vermindert de kans op wateroverlast in het bebouwde gebied;
- het zorgt voor een betere werking van de rioolwaterzuivering en lagere zuiveringskosten;
- het draagt bij aan het gebruik van schoon hemelwater in droge tijden en het op peil houden van de grondwaterstand.

Argumenten voor het toepassen van de subsidieregeling zijn:

- het zorgt voor een groter draagvlak voor het afkoppelen;
- veel minder inzet en budget nodig voor handhaving en juridische processen;
- sturing mogelijk naar duurzame methoden van afkoppelen, bovengrondse maatregelen zijn zichtbaar en bestendig;
- met de burenbonus kan het enthousiasme voor afkoppelen onder inwoners worden gedeeld en leiden tot een sneeuwbaaleffect;
- de aanvragen maken de controle en registratie van afgekoppelde daken eenvoudig;
- met deze regeling wordt uitvoering gegeven aan het in het coalitieakkoord opgenomen voornemen om de kosten voor afkoppelen niet (volledig) bij de particuliere eigenaar neer te leggen;
- de subsidieregeling heeft aangetoond goed te werken, in de regio is Woerden tevreden over de respons.

Argumenten voor de aparte subsidieregeling voor groene daken zijn:

- groene daken dienen meer duurzaamheidsdoelen, zoals isolatie, verkoeling, luchtzuivering, biodiversiteit;
- groene daken zijn doorgaans (aanzienlijk) duurder dan andere manieren om af te koppelen.

1.7 Kanttekeningen

De gemeenteraad heeft de Hemelwaterverordening vastgesteld in 2016. De regeling is onder meer gebaseerd op het wettelijke feit dat de eigenaar van een perceel of pand verantwoordelijk is voor de te maken kosten voor het op de voorgeschreven wijze aanbieden van afval- en hemelwater aan de rand van het perceel aan de gemeentelijke riolering. Deze verordening wordt vooralsnog niet toegepast en wordt overbodig indien de Regeling afkoppelen hemelwater en aanleg groene daken succesvol blijkt.

Naast de subsidieregeling en het toepassen van de Hemelwaterverordening is er nog een derde optie om bewoners te stimuleren om af te koppelen: het 'vergroenen' van de rioolbelasting. Dat kan door een korting te bepalen voor eigenaren en eventueel gebruikers die het afvoerend oppervlak van hun perceel (daken, paden, terrassen, etc.) hebben afgekoppeld. Dit systeem wordt in de media ook wel aangehaald als 'tegeltaks'. De perceptiekosten van dit systeem zijn echter hoog doordat het nodig is om per perceel de oppervlakte van daken en andere afvoerende verharding te bepalen en deze gegevens actueel te houden.

De subsidieregeling geldt voor alle pandeigenaren binnen Stichtse Vecht, maar of je in aanmerking komt hangt af van een aantal factoren:

Men komt alleen in aanmerking voor een bijdrage als men een niet afgekoppeld dak heeft en

- als de gemeente een hemelwaterriool in de straat heeft of
- men op eigen terrein voldoende hemelwater kan bergen en infiltreren of
- het perceel grenst aan oppervlaktewater (sloot, vijver, ..)

De Gemeente Stichtse Vecht investeert, naast de gebruikelijke afvalwaterriolen, in de aanleg van hemelwaterriolen. De straatkolken worden daarop aangesloten. Deze investering rendeert uiteraard beter (zie de argumenten voor afkoppelen) als ook het particuliere hemelwater wordt afgekoppeld.

1.8 Communicatie

Communicatie is voor deze subsidieregeling erg belangrijk, want afkoppelen is voor velen een lastig te begrijpen maatregel. Daarnaast is het belangrijk dat het helder is of je wel of niet in aanmerking komt voor de subsidie. De hoofdboodschap van de communicatie is dat afkoppelen goed is voor de waterkwaliteit, waterbesparing en leefbaarheid van de wijken. Daarnaast verhoogt klimaatverandering de urgentie door een verhoogde kans op wateroverlast.

De doelgroep voor de communicatie is erg breed en omvat iedereen met een eigen dakoppervlak dat afgekoppeld kan worden van het gemengd riool of dat geschikt is voor aanleg van een groen dak. Dit zijn zowel bedrijven als particulieren. De groep particulieren is erg verscheiden. Aan het ene uiterste zijn dit particulieren met een groot dakoppervlak die gemakkelijk afgekoppeld kunnen worden door het hemelwater uit te laten stromen in de groene tuin of omgeving en met een overwegend breed financieel budget. Het andere uiterste zijn particulieren met een klein dakoppervlak in een zeer verharde wijk die daarom ingrijpendere maatregelen moeten nemen, maar overwegend een kleiner financieel budget hebben.

Bedrijven worden persoonlijk benaderd over de subsidieregeling via bijvoorbeeld een brief. De communicatie richting particulieren vindt plaats via verschillende kanalen en middelen om de doelgroep zo breed mogelijk aan te spreken. Voorbeelden van in te zetten kanalen en middelen zijn: informatievoorziening via de eigen website en sociale media; pers- en nieuwsberichten naar lokale media; en persoonlijke hulp via afkoppelcoaches. Daarnaast hebben we een bijdrage geleverd aan de website klimaatklaar.nl die particulieren laagdrempelig en helder informeert over de verscheidenheid van maatregelen. Ook wordt er samengewerkt met communicatiecampagnes en activiteiten van de klimaatklaar website, maar ook met de bewustwordingscampagne 'Natuurlijk! De watervriendelijke tuin'. Tenslotte zetten we het sinds medio 2019 actieve gemeentelijke (grond)waterloket in voor het verstrekken van informatie over (de samenhang tussen) regenwater, grondwater, afvalwater en oppervlaktewater. Informatie over de subsidieregeling wordt daar opgenomen.

1.9 Financiën, risico's en indicatoren

Op basis van de ervaringen in de regio wordt voorgesteld om het plafondbedrag voor uit te geven subsidie vast te stellen op € 75.000,- voor 2020. Aan het eind van 2020 wordt de regeling geëvalueerd en zal indien nodig een voorstel worden gedaan voor een aanpassing van de regeling voor 2021 en verder. Voorgesteld wordt om de kosten voor deze regeling te dekken binnen het taakveld riolering van Programma 3 Fysiek domein. Hierdoor vindt er geen stijging voor rioolhefing plaats. Deze budgetwijziging zal worden verwerkt bij het opstellen van de begroting 2020 en verder. Indien de jaarlijkse evaluatie van de regeling daarvoor aanleiding geeft zal een voorstel worden gedaan voor aanpassing van de regeling of het plafondbedrag.

Het bedrag per afgekoppelde m² dak (gemeten in het platte vlak) bedraagt volgens de bijgevoegde 'Regeling afkoppelen hemelwater en aanleg groene daken' € 4,- tot € 8,- (afhankelijk van de oppervlakte) tot een maximum van 1000 m². Het bedrag voor de realisatie van een groen dak varieert afhankelijk van de afmeting van het dak van € 10,- tot € 25,- per m². Het bedrag voor de subsidie bedraagt in alle gevallen maximaal het bedrag voor de werkelijke kosten van de maatregel. In de regeling is een principe verdeling van het beschikbare subsidiebedrag opgenomen tussen particulieren enerzijds en bedrijven en woningbouwcoöperaties anderzijds. Voor een zo groot mogelijk effect vervalt ieder jaar vanaf 1 oktober deze opdeling en kunnen eerder, omwille van het budget afgewezen aanvragen, mogelijk alsnog worden gehonoreerd. Indien het subsidieplafond is

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

bereikt wordt de mogelijkheid om aan te vragen tijdelijk gesloten. Mensen die een aanvraag willen doen, vinden een melding daarover op de website. Daarin wordt ook vermeld wanneer de aanvraagmogelijkheid weer wordt opengesteld. Mensen kunnen wel hun emailadres achterlaten om een herinnering te krijgen.

27 augustus 2019

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris

Burgemeester